

Pregled Opšte književnosti III (grupe 01, 05 – obavezni predmet; za ostale studijske grupe u okviru JKK - izborni)
Književnost XVIII i XIX veka: predromantizam, romantizam, realizam, naturalizam

Predromantizam i romantizam

Osnovne odlike poetike romantizma

***Sturm und Drang* i nemački romantizam:**

Johan Wolfgang Gete: *Faust* (prvi deo), izbor iz lirike (*Rimske elegije*, "Dobrodošlica i rastanak", "Majska pesma", "Prometej", "Ganimed", "Kočijašu Kronosu", "Priroda i umetnost", "Blažena čežnja")

Hajnrh Hajne: izbor iz poezije ("Što je ružin cvet tako bled...", "U sivim oblačinama...", "Ove strasti lud karneval...", "Leto na odlasku", "Lorelaj", "Šleski tkači", "Epilog")

Poznavanje imena i dela: Herder, Šiler, braće Šlegel, Novalis, Tik

Engleski /anglosaksonski romantizam:

Šeli: „Oda ševi“

Kits: „Oda grčkoj urni“

Bajron: *Čajld Harold*, prvo pevanje

Poznavanje imena i dela: Blejk, Vordsford, Kolridž

Edgar Alan Po: Pesme (*Gavran*), *Filozofija kompozicije* i priče („Pad kuće Ašera“, „Maska crvene smrt“, „Crna mačka“, „Đavo perverznosti“, „Ukradeno pismo“, „Bunar i klatno“)

Francuski romantizam:

Lamartin: „Jezero“ (*Pesničke meditacije*)

Viktor Igo: *Predgovor Kromvelu*

Poznavanje imena i dela: De Stal, Vinji, Šenije, Mise

Ruski romantizam:

Aleksandar Puškin: *Evgenije Onjegin*, izbor iz lirike („Prorok“, „Dok ulicama šumnim šetam...“, „Ko dar prazni, dar slučajni...“, „Taljige života“, „Ja pamtim divno magnovenje...“, „Voleo sam Vas“, „Arion“, „Zimsko veče“)

Mihail Ljermontov: *Junak našeg doba*, izbor iz lirike („Pesnikova smrt“, „I mučno i tužno“, „Jedro“, „Prorok“, „San“)

Realizam i naturalizam

Osnovne odlike poetike realizma i naturalizma

Stendal: *Crveno i crno*

Onore de Balzak: *Čiča Gorio*, *Predgovor Ljudskoj komediji*

Gustav Flober: *Gospođa Bovari*

Nikolaj Gogolj: *Revizor* i priče (*Šinjel*, *Nos*, *Vij*, *Priča o tome kako su se posvađali Ivan Ivanovič i Ivan Nikiforovič*)

Lav Tolstoj: *Rat i mir*, *Ana Karenjina*, *Smrt Ivana Iljiča*

Fjodor Dostojevski: *Zločin i kazna*, *Braća Karamazovi*

Anton Čehov: *Ujka Vanja*; priče po izboru (humoreske i kratke priče: *Mršavi i debeli*, *Šala*, *Ogrozd*, *Tuga*, *Jonič*, *Ana o vratu*; pripovetke: *Dama sa psetancetom*, *Paviljon br.*

6)

Henrih Ibzen: *Lutkina kuća*

Pomoćna literatura

- Povijest svjetske književnosti 1-7, *grupa autora, Zagreb, 1977.*
Fric Martini, *Nemačka književnost*, Beograd, 1980.
A. Tibode, *Istorija francuske književnosti*, Sarajevo, 1961.
Engleska književnost I-III, grupa autora, Beograd, Sarajevo - više izdanja.
R. Velek, *Kritički pojmovi*, Beograd, 1967.
T. Popović, *Rečnik književnih termina*, 2007.
I. Hergešić, "Bajron, bajronisti, bajronizam", u: Byron, *Childe Harold*, Zagreb, 1965.
Puškin: *Formalisti o Puškinu*, ur. T. Popović, Beograd, 1994.
T. Popović, *Poeta ili moderni ep*, Beograd, 2010.
T. Popović, *Strategije pripovedađa*, Službeni glasnik, Beograd, 2011.
B. Eichenbaum, „Kako je napravljen Gogoljev Šinjel, *Beogradski književni časopis*, br. 27, leto 2012, 111-115.
O realizmu, ur. A. Ilić, Beograd, 1984. (Videti bibliografiju u ovom izdanju).
I. Šafranek, A. Polanščak, *Francuski realistički roman XIX vijeka*, Zagreb, 1972.
I. Šafranek, *Stendhal, Gustave Flaubert, Marcel Proust*, Zagreb, 1995.
O Floberu, - tematski blok u časopisu *III program Radio Beograda*, br. 113, 114, 2002.
Ž. Ruse, *Oblik i značenje*, Novi Sad, 1993.
Gogolj - tematski blok u časopisu *III program Radio Beograda*, br. 96-99, 1993.
Dž. Stejner, *Tolstoj ili Dostojevski*, Novi Sad, 1989.
M. Bahtin, *Problemi poetike Dostojevskog*, Beograd, 1967.
V. Šklovski, *Lav Tolstoj*, I-III, Subotica, 1970.
V. Nabokov, *Eseji iz ruske književnosti*, Beograd, 1984.
T. Popović, *Potruga za skrivenim smislom*, Beograd, 2007.
Čehov: *Čehov* - tematski blok objavljen u časopisu *III program Radio Beograda*, br. 90/91, 1992.
J. Hristić, *Čehov dramski pisac*, Beograd, 1981.

Pitanja za ispit

- 1) Opšta pitanja za svako delo: predočiti u 10 rečenica osnovne crte sadržaja, radnje, zapleta, fabule, pojedinih epizoda, portrete junaka, ili, ako je reč o poeziji lirski siže, tj. osnovnu ideju.
- 2) Opšta književnoistorijska pitanja koja se tiču pojedinih pravaca romantizma i svih njegovih nacionalnih varijanti, realizma, naturalizma; navesti osnovne odlike poetike datog pravca, vreme, zemlje tj. nacionalne književnosti, najvažnije predstavnike i njihova dela. Uzajamna povezanost dela npr. *Fausta* i folkora, *Evgenija Onjegina* i ruske tradicije, *Gospođe Bovari* i *Ane Karenjine* itd.
- 3) Opšta pitanja iz poetike: mašta, fantazija, fantastično, ružno, groteskno, romantičarska ironija itd. u romantizmu, posebno tekstovi Igoa i Poa; odnosno, problem mimeze i dijegeze, različitih pripovedačkih tehnika u realizmu (skaz, doživljeni govor, fokalizacija, tačka gledišta itd), tj. naturalističkih konstanti (odnos prema istorizmu i pozitivizmu, fiziologiji i sl.) posebno: *Predgovor ljudskoj komediji* i autopoeitički odlomci kod Stendala i Flobera.

4) Identifikacija teksta i njegovo razumevanje (daje se karakterističan odlomak, koji se prepoznaje i analizira, npr. stihovi neke pesme ili karakterističan deo nekog romana, poput obeda u Tostu iz *Gospođe Bovari*, ili konjskih trka u *Ani Karenjinoj*).

5) Pojedinačna pitanja: poznavanje i tumačenje navedenih pesama; osnovna ideja Geteovog *Fausta*, glavni junaci, njihov odnos, veze sa tradicijom itd; *Evgenije Onjegin* i njegov uticaj, junaci, značenje; problem suvišnog čoveka, satire, parodije, onjeginске strofe, kompozicije dela, njegove recepcije, humora itd; *Junak našeg doba*: struktura i kompozicija dela, problem psihološkog romana; E. A. Po, poznavanje poetike i poezije, pripovetke i njihova tipologija, problem naučne fantastike i gotskog romana.

Razumevanje svakog od navedenih realističkih romana (likovi, struktura, pripovedački postupci, ideje, pojedine epizide). Ideja polifonijskog romana, tipologija romana (istorijski, društveni, psihološki, detektivski, melodrama itd.), dijaloške forme, intertekstualnost. Isti princip se odnosi i na pripovetke realizma, ali i na naturalističku dramu.

Test se sastoji od 10 pitanja, od koje svako nosi po 10 poena, prolazno je 51, a ocene idu sledećim redosledom: 51-60 = 6; 61-70= 7; 71-80= 8; 81-90=9; 91-100=10.

Пример:

- 1) Шта је то *реализам* и које су основне одлике овог правца? Навести време, земље, најважније представнике и њихова дела.
- 2) Који су основни заплети и јунаци Гетеовог *Фауста*? О каквој форми је реч, које су основне одлике композиције овог дела?
- 3) Шта значи појам *романтичарска иронија*? Ко о томе пише, а ко овај поступак примењује на своје дело и како то чини?
- 4) Шта Балзак у *Предговору Људској комедији* каже о приказивању стварности у роману? Како је поделио ово своје обимно дело?
- 5) Одакле је преузет овај одломак и о чему говори? (нпр. Поов *Гавран*)
- 6) Указати на основне наративне одлике *Евгенија Оњегина*? Какав је однос између аутора и његових јунака; каква је композиција дела?
- 7) Укратко предочити судбину породице Мармеладов и повезати је са делањем, односно психолошком и социјалном мотивацијом главног јунака истог романа
- 8) Предочити у 10 реченица садржај једне Гогољеве приповетке по избору и указати на доминантне приповедачке поступке.
- 9) Шта приказује *Ујка Вања*? Ко је аутор ове драме, ко су њени главни јунаци, а шта доминантне теме?
- 10) Које теме Толстој покреће у роману *Ана Карењина*? У каквој вези су те теме са композицијом романа и његовим јунацима?